

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

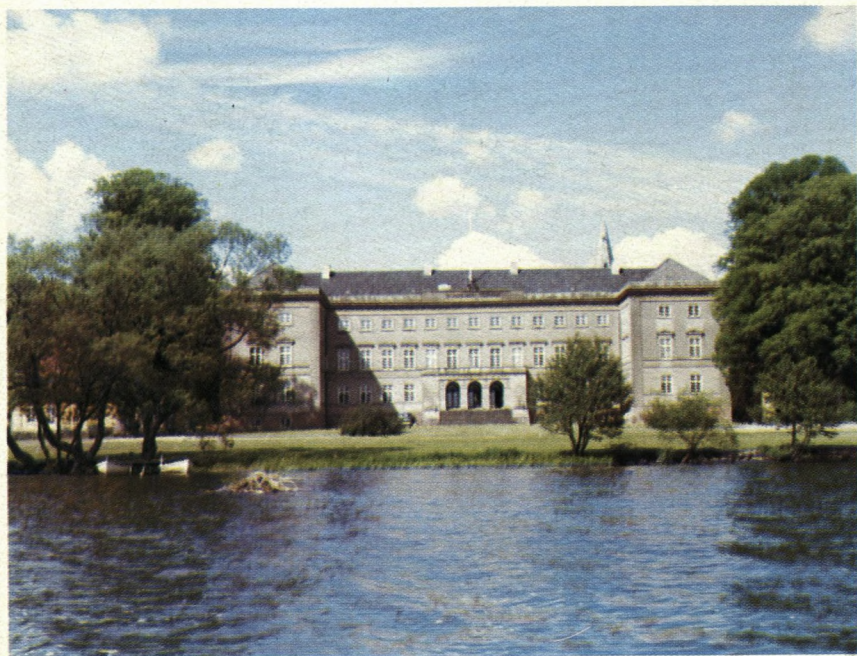
SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 71 . Nr. 8

Oktober

1986

kere end Friskbagt

Mette *Munk*^{TM}

Mette Munk A/S · Göteborggade 5, P.O. Box 9 DK 5100 Odense C. Danmark · Telephone 09 13 44 13

Kong Frederik II

Dronning Sofie

fra Peder Hansen Resen: *Frederik II's Kronike* 1680. (Sorø Akademis Bibliotek).

Frederik II's gravmæle i Roskilde Domkirke restaureret

Netop i Skolens jubilæumsår, 2 år før 400 året for kongens død i 1988, er hans gravmæle i Roskilde Domkirkes Helligtrekongerskapel blevet restaureret for 3 millioner kroner.

Tidens tand har tæret de mange jernankre, der holder de enkelte dele sammen, og de er nu blevet erstattet af ankre af bronze og rustfrit stål. Hele kenotafen er blevet adskilt i sine enkelte dele, og arbejdet har stået på i de sidste 2 år under ledelse af billedhugger Tycho Clemmensen fra Nationalmuseet.

Det har været et stort og besværligt arbejde, fordi også beskadigede dele af skulpturerne er blevet genskabt og udskiftede i det originale materiale, der er hentet fra Namur i Belgien, hvor også billedhuggeren Geert van Egen hentede materialet til gravmonumentet, som han rejste i 1594–98.

Helligtrekongerskapellet har i den anledning været lukket i to år, hvilket i høj grad har kunnet mærkes på antallet af besøgende i Domkirken, men nu er der åbent igen, så man kan se den berømte midtersøjle med de mange højdemål på kongelige personer i tidens løb. Christian den Førstes højde skulle efter søjlen være 2,19 m (men hans skelet i krypten viser kun en højde på 1,88 m). Peter den Stores mål er 2,08 m, Christian X 1,99 m. Christian VII 1,64 m og kong Chulalongkorn af Siam 1,65 m.

Som et kuriosum kan det nævnes, at hverken Frederik II eller dronning Sofie hviler i kenotafen, men i krypten under gulvet, og på fodenden af dronning Sofies kiste er anbragt et stort sammenslynget FS, hvilket her må udlægges: »Frederiks Sofie«.

Kong Frederik II, set i lyset af 1986

Causeri ved Soransk Samfunds frokost på Hotel Postgaarden i Sorø den 31. maj 1986.

Af universitetslektor dr. phil. Kai Hørby (S 54).

Kai Hørby (S 1954).

I lyset af 1986, og på en dag som denne, må der navnlig tales om den Frederik II der har stiftet en fortrinlig skole i Sorø, og det må også handle om, hvad personligheden Frederik II kan have at sige os i vore dage.

I den oldenborgske kongerække er Frederik II en noget indeklemt skikkelse i dunkel belysning; han står i skygge både af sin fader og sin søn; det var hans fader Christian III der indførte reformationen i Danmark, i år for 450 år siden; da gik det her i riget som forud på kejser Konstantins tid, står der hos Arild Huitfeldt, vor Frederik II's rigskansler, der også blev en stor historiker, som udgav en fuldstændig Danmarkshistorie i ti bind på ti år (1595-1604); ligesom kejser Konstantin fornam at mesteparten tilhængte den kristne religion, og derfor gik over til den, for at det kunne ske uden tumult, således var Christian III i Huitfeldts skildring den der fornam at mesteparten tilhængte den lutherske lære, og som sørgede for at også vor religionsforandring skete uden tumult og blodsudgydelse. Det er en noget forenklet beskrivelse af reformationens indførelse i Danmark, og i den fromme betragtning mangler f.eks. at nævnes, at Christian III, vor Frederik II's fader, var

blevet konge efter en borgerkrig, Grevens Fejde, og at hans tronbestigelse udgjorde et skifte fra en linje til en anden i kongeslægten. Frederik II er for så vidt at betragte som den anden konge af et nyt dynasti, de oldenborgere der nedstammede fra Frederik I og som egentlig havde været bestemt til at være hertuger af Holsten, men altså nu blev konger af Danmark.

Og det var Frederik II's søn der blev den folkekære Christian IV. Hvad der i grunden afgør kongernes popularitet i vor historie, kan være vanskeligt at bestemme. De mest populære har aldrig været de mest besindige eller de heldigste, Valde-

Træsnit af Lorenz Benedicht 1567 (i den trykte udgave af håndfæstningen), et af de få bevarede vidnesbyrd om, hvorledes kongen fremstilledes billedmæssigt i sine tidlige regeringsår. Der har utvivlsomt været udført maledede portrætter af samme type, men de er ikke bevaret.

Tapet udført af Hans Knieper ca. 1584 (Nationalmuseet). Det dannede afslutningen på den serie af tapeter med fremstillinger af de danske konger siden kong Dan som Frederik II fik udført til Ridder-

salen på Kronborg. Kongen er fremstillet sammen med den udvalgte konge, den senere Christian IV. I baggrunden ses Frederiksborg og Kronborg, og i øverste venstre hjørne Elefantordenen, som Frederik II fornyede 1580.

mar Atterdag, Christian II, Christian IV og Frederik VII, for blot at nævne de mest folkekære. De kunne godt se ud til at have det til fælles, at de var store i deres fortrin og store i deres fejl. Men det er også karakteristisk at de allesammen befinder sig lige før en regeringsforandring af stor be-

tydning. Valdemar Atterdag synes nærmest at have forberedt Kalmarunionen under hans datter dronning Margrethe (selvom dette ikke har meget på sig), Christian II opfatter vi som afsat, det var da han forlod sine riger, kongemagten gik over til Frederik I, under Christian IV's

efterfølger indførtes enevolds- og arveregeringen, og Frederik VII gav os folkestyret. – Det lyder måske ikke meget af videnskab at spørge til, hvad der på impressionistisk grundlag afgør kongernes popularitet. Men spørgsmålet er ikke helt uvæsentligt. Hvis historien er vor kollektive erindring, så tildeles folkeyndest i historien formodentlig efter kriterier der har noget at gøre med folkets forventninger til sin egen historie. De folkekære konger førte alle krig, mod én eller flere af arvefjenderne.

Det gjorde Frederik II også, Den nordiske Syvårskrig (1563-1570), mod selve svenskerne, en krig han måske ikke vandt, men heller ikke tabte. Men det skaffede ham ikke eftertidens folkelige yndest. Der har faktisk i eftertiden været sagt ham meget på, at han var viljeløst afhængig af sine råder, den store kansler han arvede fra sin fader, den legendariske Johan Friis til Hesselager på Fyn, som han havde til lige efter Syvårskrigen, og den ikke mindre berømte rigshofmester Peder Oxø til Gisselsfeld. Det har været sagt om Frederik II, at han ikke gad regere, men hellere ville på jagt, og det har været mere end antydning, at han døde på grund af sin drikfældighed. Det meste af alt dette har vist sig at være temmelig løs tale, selvom noget af det stammede fra tiden selv, hvad der blot ikke gør det bedre.

Frederik II har haft ry for at være noget ubegavet og primitiv. Det er et indtryk der sikkert er væsentligt omfang skyldes hans dagbøger eller kalenderoptegnelser, der er bevarede for 1583, 1584 og 1587 (trykt i Historisk Tidsskrift 4. r. III, s. 538-577). »I dag drog jeg til Kronborg. I dag kom min Soffy hid. I dag drog jeg med Soffy til Hørsholm. I dag drog jeg med min Soffy til København« (11.-14. august 1584). »Min Soffy« er dronningen Sofie der var af Mecklenburg. Det er sjældent der meddeles mere end kongens skiften af opholdssted. »I dag var jeg her på Haderslev med min Soffy og børn og alle hofsinder og fruentimmer; samme dag gjorde jeg hr. Hans, som var sognepræst til Frede-

Bemalet terrakottabuste udført 1578-79 af Johan Gregor van der Schardt fra Nijmegen (købt til Frederiksborg Museum 1919). Busten kan med mellemlid følge tilbage til en tysk samling, der indeholdt størsteparten af forarbejderne til van der Schardts støbte arbejder. Kunstneren vides at have udført messingbuster af både Frederik II og dronning Sofie, og kerubsten må være et forarbejde til kongens.

riksborg, til min søn Christians præceptor« (31. marts 1583). Eller den bekendte notits (5. august 1584): »I dag drog min Soffy til Roskilde med mine to ældste døtre, og min søn Christian blev i Soer at skulle studere i Jesu navn«. Eller det kan være et væddemål med kansleren Niels Kaas (som stod ham nær) der noteres, eller modtagelsen af et brev fra kongens moder om en fyrstelig ægteskabsplan.

Det er særlig disse optegnelser der udviser klare træk af den ordblindhed, Frederik II har lidt af, han bytter om på bogstaverne, og har nok nødig skrevet ret meget. Men dagbogsoptegnelsernes primitivitet skal forklares med, at de var et primitivt register over, hvor en rejsende monark havde befundet sig, hvornår og hvorlæn-

ge. De er ikke nødvendigvis skrevet af et primitivt menneske.

Selvfølgelig er det ikke ligegyldigheder alt hvad der står i kalenderoptegnelserne, men de er beregnet til at være en simpel oversigt over, hvor kongen havde befundet sig, hvornår og hvor længe. Men der står f.eks., en dag på Koldinghus, at da gik han ned til slotshovedsmanden som havde besøg af to venetianske købmænd. Man havde gerne vidst hvad de talte om, og på hvilket sprog. Jeg tror tysk, men støtter det kun på, at kongen skriver venetianske med f. – Kalenderoptegnelserne er som sagt et vidnesbyrd om kongens ordblindhed, men repræsentative for hans evne til at formulere sig er de ikke.

Det havde han nemlig ikke mindste vanskelighed ved. Hans historikere er ved at få øje for, at mangfoldige af kancelliets skrivelser fra disse år må være blevet til

Medalje udført 1581 af Hans Raadt (Den kongelige Mønt og Medaillesamling) efter forlæg af Melchior Lorck, der havde tegnet kongen 1580 og stukket ham i kobber 1582 (tegningen er nu tabt).

ved direkte diktat af kongen til en skriver. Og hør blot, hvad han kan finde på at skrive til sin lensmand på Frederiksborg, dateret Kronborg den 7. februar 1586: »Vor gunst tilforn. Vid at som Vi har tilskrevet dig om den blæsebælg og ambolt som er udi Vor Seigermagers (dvs. urmagers) kammer der for Vort slot Frederiksborg, at skulle hidskikke, så fornemmer Vi, at samme blæsebælg endnu ikke er fremkommet, men at du har svaret på Vor skrivelse, at du ikke ville undvære den derfra, fordi du en anden gang i det sted skulle lade gøre en anden, når Vi kom did og ville have en der. Så ville Vi gerne vide, om du har bekostet samme blæsebælg og betalt den af dit eget eller ikke, eller om, hvis du skulle lade en anden gøre, når Vi ville have nogen der, den da skulle bekostes af dit eller Vort, eller om nogen har sat dig til Vor formynder, at foreskrive Os, hvad Vi ville have gjort og ladet af Vort eget. Thi Vi holder for at, efterdi Vi selv har ladet betale og bekoste samme blæsebælg, må det være Os frit for at bruge den enten der eller her, hvor Vi vil – (kongen har vel endda lov uden at spørge nogen, at flytte hele Frederiksborg til Kronborg, hvis det passer ham, med mindre lensmanden, Joachim Leist, altså er hans formynder) – Thi bede Vi dig og vil, at du straks og uden forsømmelse hidskikker fornævnte blæsebælg, vidende dig endelig herefter at rette. Dermed sker Vor befaling« (Historisk Tidsskrift I. r. V, s. 441-442).

Det er skrevet nogle måneder før Sorø Skole blev stiftet. Det kan åbenbart uden overdrivelse siges, at den blev stiftet af en mand der var i form. En vittig og slagfærdig mand, en hastig herre, sikkert, og ikke god at komme nær, hvis han blev vred. Han virker ikke ubegavet og heller ikke kuert af sine mange kloge rådgivere.

Han har også været en smuk, statelig mand, ikke kun i sin ungdom, at dømme efter de mange portrætter der er bevaret af ham. Og han har været et levende, aktivt menneske, med sans for mange praktiske ting, indsigt i jagt, skovbrug og godsdrift, i

arkitektur og andet lignende. Men han fremtræder ikke som en bogens mand.

Frederik II er en monark af den gamle slags, en der i sin person inkorporerer hele kongeværdigheden, bærer det øverste ansvar for folkets skæbne, dets velfærd og dets frelse. Som luthersk landsfyrste er han også helt bogstaveligt landskirkens hoved, selvom danske konger aldrig – som andre lutherske fyrster – opfatter sig som en art øverste biskopper.

Set i lyset af 1986 fremtræder det som noget afgørende ved Frederik II's tid, at da var religionen og statsteorien fast forbundne med hinanden, så at den ene var den andens begrundelse. Tankevækkende i forhold til det nærmest religiøse præg der i vore dage kan tillægges politiske ideer eller teorier, så at man nærmest kommer til at savne religionen selv.

Frederik II's regering hang på kongens person. Han måtte daglig, som regel tidligt om morgenen høre referat af sine kancelliembedsmænd og resolve i de forelagte sager, regeringen kunne ikke føres af andre, når det enkelte gange nævnes udtrykkeligt, at regeringen i den og den periode hang på dem og dem, er det undtagelser. Det har været overset i en periode af vor historieskrivning, hvor det opfattedes som mest videnskabeligt at regne med at det var kanslerne der regerede, medens kongerne gik på jagt. Frederik II opholdt sig ikke meget i København, hvor hans tyske og danske kancelli havde station, men han havde til stadighed kongens kansler hos sig, og der holdtes forbindelse med kontorerne i København til stadighed. Kongens omflakken er vanskelig at begribe for os i vore dage, han er sjældent mere end få dage samme sted. Den bedste karakteristik er sikkert at sige, at han levede på sin domæne, tilså, udnyttede og passede den. Han har ikke set nogen kongelig opgave i at sidde på et sted og lade verden komme til ham.

Forfatning var der ikke, ud over håndfæstningen som udgjorde nogle enkle regler for kongens omgang med sine under-

sætter, der høje og lave, alle havde rettigheder der skulle respekteres.

Han overtog nogle råder fra sin fader, men det var ham selv der udnævnte nye råder, og han tog dem han kunne lide, negligerede dem han ikke brød sig om. Han var nok konge i en adelsrepublik, men der er noget der tyder på, at han var god til det.

Under Christian III var statens administration blevet stærkt moderniseret efter tidens forhold, særlig finansadministrationen, hvis detaljer kongerne derefter blev mere frigjort fra. Frederik I's regeringsar-

Oliemaleri formentlig udført af Hans Knieper 1581 (købt til Frederiksborgmuseet 1914), antagelig identisk med det portræt, som landgrev Wilhelm IV af Hessen-Kassel i april 1581 bad Frederik II om, til et fyrstegalleri han ville indrette på slottet i Kassel, og som kongen sendte i august samme år. Tilskrivningen til Hans Knieper hviler på, at denne omtrent samtidig fik betaling for forskellige kongelige portrætter.

bejde består i kancelliets virksomhed og den retspleje der udøves i kongens navn (og hvortil han havde rigets kansler til at varetage rutinesager), samt endelig de politiske forhandlinger med råderne.

Formålet med skolen 1586

Stiftelsen af skolen i Sorø er et fremsynet initiativ, beregnet til at skaffe fremtidens danske konger råder og kancellisekretærer, hvis uddannelse og opdragelse kongen selv havde haft direkte indflydelse på. For skolen i Sorø for de tredive adelige og tredive uadelige drenge, indrettet i det gamle cistercienserkloster, skal opfattes som en del af den kongelige husholdning. Frederik II's indsats på dette felt har sit modstykke i universitetets historie, dvs. hvad angik uddannelsen af præster, i hans stiftelse (også her af gejstligt gods og gejstlige indtægter) af Kommunitetet, der gav underhold til 100 studerende.

Frederik II vil være fornøjet med at vi mindes ham i dag, for han havde et særligt forhold til historien. Det ser ganske vist ikke ud til, at den i sig selv har interesseret ham personligt, men i statens anliggender lagde han og hans rigsråd overordentlig vægt på den. Hele hans regeringstid er opfyldt med initiativer fra regeringens side til at der skulle bringes en officielt acceptabel Danmarkshistorie frem. Frederik II havde i sin ungdom været oplært af historikeren Hans Svaning, der også benyttedes af regeringen som historiker. Efter ham gik hvervet over til Anders Sørensen Vedel, der blev en slags uofficiel kongelig historiograf, men han brugte som bekendt tiden på at studere og fik ikke skrevet ret meget der kunne trykkes. I et af Christian IV's første år slap tålmodigheden i rådkredsen op, og rigens kansler Arild Huitfeldt udsendte første bind af sin Danmarkshistorie, som skulle lukke gabet mellem datiden og Saxos Gesta Danorum. Karakteristisk nok begyndte Huitfeldts værk med Christian III's historie (og han skrev ingen Frederik II's historie, det var for tæt på tiden).

*Kong Frederik II
tegnat af Melchior Lorck 1580 og stukket
i kobber af ham i 1582. Den kongelige
Kobberstiksamling.*

Konklusion:

Frederik II er blevet overset og mistolket, fordi den særlige regeringsmåde der kendetegnede hans og hans faders regering forholdsvis hurtigt ændredes og gik i glemmebogen. Den var højst forskellig fra de middelalderlige kongers regeringsmåde, men bevarede i en ny form det afgørende at kongens person var regeringens forankring, og den adskilte sig også væsentligt fra regeringsforholdene under de enevældige konger. Frederik II blev overfladisk ufordelagtigt opfattet mindre på grund af, hvad han virkelig foretog sig, end fordi eftertiden ikke indså disse store forskelle. Frederik II's historikere er først i disse senere år ved at nå til dybere indsigt i opbygningen og driften af hans stat, den delikate balance mellem råderne og kongen. Når dette arbejde er fuldført, kan

det være at vi får mulighed for at forstå dybden i alle disse mange ejendoms-sterdord »min« og »mit« og »vort«: Min krigsmagt, mine riger, mine råder, min skole, min Soffy, min søn Christian, min blæsebælg og min ambolt.

Kai Hørby

Væsentlige nyere bidrag til Frederik II's historie er V. Hermansen, En ordblind konge (*Medicinsk Forum* 9. årgang, nr. 2, 1956); Svend

Gissel, Frederik II's jyske råder (*Festskrift til Astrid Friis* 1963); Allan Karker, Kong Frederik II's død (*Jyske Samlinger* Ny række VI, 3., 1964); Frede P. Jensen, Bidrag til Frederik II's og Erik XIV's historie (København, 1978), jfr. samme forfatters disputats om Syvårskrigen, Danmarks konflikt med Sverige 1563-1570 (København, 1982); Steffen Heiberg, Samtidige portrætter af Frederik II (*Festskrift til Svend Ellehøj* 1984).

Cricket Festival den 30. august 1986

Som omtalt i forrige nummer afholdt skolen en cricket festival med deltagelse af skoleholdet og tre gammelsoranerhold, et yngre, et midaldrende og det rigtigt gamle. Vejrguderne havde sørget for det smukkeste sensommervejr, rektor og Soransk Samfund for bespisning, medens de 44 crickets sørgede for to gode og spændende dyster.

Efter modtagelse på Store plads ved rektor og Thomas Petterson gav de yngre og midaldrende gamle hinanden en bragekamp om formiddagen. Der blev slået seksere og firere, bedst huskes Hans Henrik Nissens sekser, som kom søen påfaldende nær. Kampen sluttede med en sejr til de yngre på 125 mod 96.

Efter en spisepause mellem 12 og 13, hvor Soransk Samfund var vært, spillede skoleholdet mod de rigtigt gamle, som gik først til gårdet, og samlet score på 86 points mod et vespillende skolehold, hvis mark og kastning var særdeles god. Captain Åge Krebs, S. O., Martens, Sidney og Kaj E. Jørgensen slog rask væk firere. Totalen blev 86. Herefter gik skoleholdet til gårdet og viste smukt spil og en sand kampvilje, som gav dem 80 points for tabet af alle gårder. Skolens captain topscorede med 28 points, Lars Terp og Michael Walker hver 16 points.

Kl. 17 var skolen vært i Grønne Sal ved en reception med noget styrkende. Thomas Petterson bød velkommen på rektors vegne. *Thyge Winther-Jensen* overrakte Soransk Samfunds bat til Michael Walker

for talentfuldt gærdespil, god cricketforståelse, flid under træning og god fighter-vilje, Åge Krebs overrakte de gamles bat til Lars Terp for de samme egenskaber. De to »begavede« takkede. Skolens captain, Christoffer Flensborg, udtrykte håb om flere kampe i fremtiden mod rigtigt gamle soranere, som spillemæssigt havde vist sig at være til at tale med. Referenten gennemgik kort cricketspillets udvikling gennem de seneste 250 år med særlig vægt på kvindernes betydning og takkede skolen ved Thomas Petterson for stor gæstfrihed og støtte til arrangementet, Soransk Samfund for solid opbakning og skolehold og de rigtigt gamle for dysten.

Hvis en del af livets mening er at samle på gode, glade, fornøjelige og smukke minder, var den 30. august på Akademiet samlingsstedet for de 44 crickets, officials og de over hundrede tilskuere.

Flemming Balstrup (S 48).

---

3. oktober

Så vidt muligt vil alle Soransk Samfunds medlemmer, som tilmeldte sig inden 10. august, få plads i kirken – uden ledsager. Kort, som ikke benyttes, bedes returneret snarest.

Det ser også ud til, at medlemmerne med ledsagere vil få billetter til Det kgl. Teater. For de sidst tilkomne og ikke-medlemmer samt venteliste vil det bero på, hvor mange billetter skolen disponerer over, og hvad vi i sidste ende måske får tildelt.

P.b.v. Finn Harlang.

Åbent Hus på Sorø Akademi lørdag den 11. oktober kl. 10–15

for alle interesserede, specielt fra Sorø by og oplandet, men alle

gamle soranere er meget velkomne!

Der er rundvisning på alumnaterne, i kirken, på hovedbygningen, i biblioteket, museet på »Vænget« og i Akademihaven.

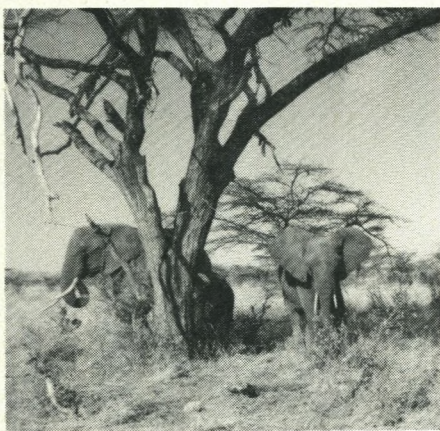
Der er desuden aktiviteter i gymnastiksalen, i idrætshallen og cricketdemonstration på Store Plads.

3 grise steges på spid i avlsgården. Stykker heraf kan købes, og der serveres Faxe Fadøl til.

Desuden er der kaffe og lagkage i spisesalen.

Vel Mødt!

K. E. Koch.

Gamle soranere findes hele verden over, og det er interessant at høre fra dem i Soranerbladets spalter. Vi har haft en korrespondent i Afrika, der under primitive vilkår har krydset verdensdelen på tværs, overnattet i telt og lavet mad på bål, mens selve turen foregik pr. bil.

Det er *Henning Molin* (S 1946), og han har lovet at sende en artikel om turen. Dette skal ikke alene minde ham om løftet med et af hans egne fotos af elefanter i Kenya, men også opfattes som en opfordring til andre udlandssoranere til i tekst og billeder at berette om deres oplevelser i det fremmede.

Red.

På midtersiderne

Kobberstik fra Peder Hansen Resen: Frederik II's Krønike 1680 på Sorø Akademis Bibliotek.

Stikket er et morsomt eksempel, der minder om en tegneserie.

Forrest og nederst under baldakinen rider Frd. II (7), ledsaget af kurfyrst Adolf (6) på vej mod Vor Frue Kirke bag Danmarks Rigsråd og forskellige adelsmænd, der bærer rigsregalierne. Øverst til højre ses selve kroningen foran kirkens højalter med kongen siddende i en stol. For at sceneriet bedre kan ses, har man fjernet hele vestfacaden af kirken!

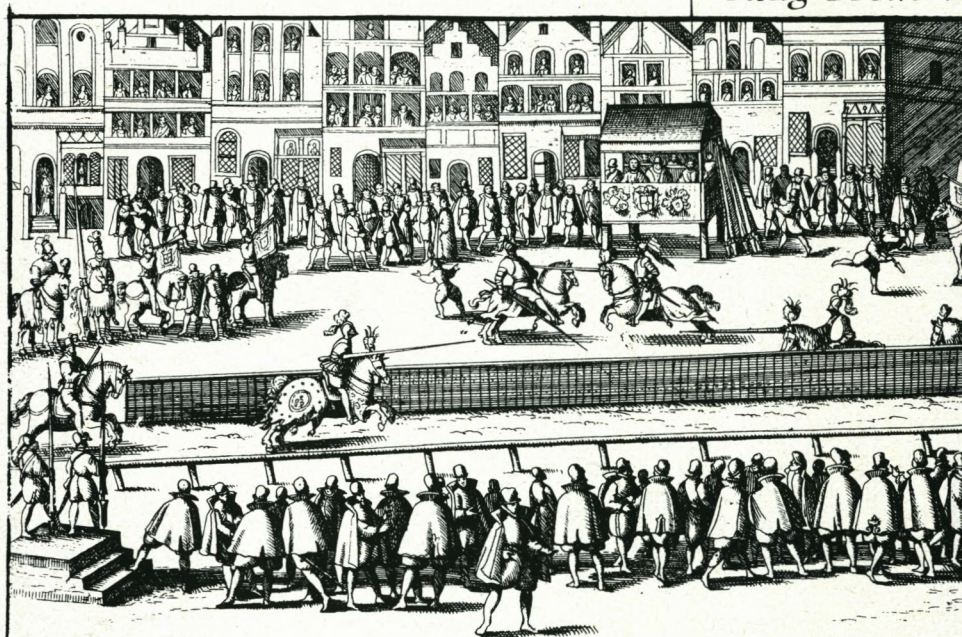
Dernæst ses kongen (13) for tredje gang i færd med at uddele ridderlag til adelsmænd, der skal hædres i dagens anledning, og endelig optræder Frederik II for fjerde gang enten som tilskuer på tribunen eller måske som deltager i en turnering på Gammeltorv.

Et dobbelt brevkort med kuvert, på forsiden et farvefoto af skolen, kan købes hos kassereren for kr. 3,- pr. stk. incl. moms.

Se forsiden.

*1. Danmarks Riges Raad. 2. Holger Rosenkrantz 3. Mogens Gyldenløve
 8. Siering Adloff. 9. Morten Hans. 10. Cancellen Hans Frus oc Hans Ransow Riddere
 13. Kongen Skotte*

Kong Frederik

4. Olte Krumpze. 5. Eiler Hardenberg. 6. Churfürst August. 7. Kong Frederich.
8. Sleswigsche oc andre Raad. 12. Kongen Salves of Biscopen i Sialand oc Kronis af Rigens Raad

Kroning

Lektor L. Balslev in memoriam

9/8 1901 – 19/6 1986

Det var karakteristisk for lektor Balslevs forhold til sine elever, at han sagde *du* til dem, mens de endnu var i skolen, også til gymnasiets elever, mens han ændrede til-taleformen til *De*, så snart de havde forladt den. Jeg vil ikke risikere, sagde han, at komme til at misbruge min myndighed overfor eleverne ved at gøre brug af en patriarkalsk optræden, som jeg ingen ret har til.

Samarbejdet med lektor Balslev ved de årlige, mundtlige prøver var ligefrem en oplevelse. Han var altid den imødekom-mende, redelige eksaminator, der ønskede at finde ud af, hvad eleven virkelig kunne. Eksamensordningens krav skulle selvfølgelig tilgodeses, men det var desuden af største betydning, at elevens præstation kom til at træde frem, så intet positivt træk forblev skjult for censor. Var der blot den mindste usikkerhed i bedømmelsen af præstationen, måtte denne usikkerhed – sagt med hans egne ord – komme deli-quenten til gode.

Karakteristisk for lektor Balslevs arbejdsform ved eksamen eller mundtlig prøve var det også, at han anvendte et lodtrækningssystem med sedler mange år før bestemmelserne om afholdelse af eksamen påbød det. Det var efter hans opfattelse en fair måde at behandle eleven på; det drejede sig jo dog om, som han sagde, at sikre elevens retsstilling i den ofte ubehagelige eksamenssituation.

Lektor Balslev gik aldrig uforberedt til en eksamen eller mundtlig prøve. Hvor megen vægt han lagde på denne del af sit arbejde viser følgende lille historie, som han selv har fortalt mig. Den handler om den beskikkede censor, der skulle censurere i historie i flere parallelklasser. Da han havde været ved skolen et par dage, og det blev Balslevs tur til at have ham som censor, udbrød han spontant efter at have hørt blot to eksaminationer: »Jeg vil sige Dem, det er en *lise* at komme fra lektor X til Dem, *der virkelig eksaminerer.*«

Til de emner, lektor Balslev tog op i hi-

storieundervisningen, hørte også Sorø kirke og dens historie.

Det var overordentlig interessant og spændende at følge hans gennemgang, der ofte strakte sig over flere måneder. Livfuldt og entusiastisk satte han sine elever ind i kunsten at se på arkitektur. Han viste dem, hvordan man ved omhyggelig iagttagelse og undersøgelse kunne nå frem til overraskende og værdifulde resultater.

Mange af lektor Balslevs elever har overfor mig givet udtryk for deres taknemmelighed for denne side af hans undervisning, der ikke alene åbnede døren til forståelsen af Sorø kirkes bygningshistorie, men, som en af dem sagde til mig, gav mulighed for forståelse af mangan anden kirkebygning.

For mig personlig var lektor Balslevs kirkestudier med til at gøre Sorø kirke til en levende bygning igen.

Fra sine år som inspektionshavende havde lektor Balslev et godt kendskab til det alumnat, der var knyttet til Sorø Akademis Skole. Hans færden blandt alumnerne var præget af en egen form for ridderlig hensyntagen, der udsprang af respekt for elevens personlighed og menneskeværld.

Et ofte debatteret spørgsmål dengang var alumnernes klædedragt på offentlige steder. Kunne en alumne på sådanne steder optræde uden skoledragt?

Lektor Balslev gav udtryk for sin holdning til spørgsmålet, idet han forsigtigt sagde, *at han ikke var helt sikker på*, at en alumne nødvendigvis skulle bære skoledragt, f.eks. i biografen.

Sine kolleger kom lektor Balslev i møde med tillid og åbenhed. Han forsvarede ikke sjældent en kollegas handlinger ud fra sine principper, hvor andre måske ville nøjes med at dømme.

Havde en kollega gjort en indsats i skolen eller alumnatet for at hjælpe en elev i gang, var lektor Balslev den første til at vise sin anerkendelse.

En mere end almindelig form for soli-

daritet viste lektor Balslev på et tidspunkt, da lærerstaben var blevet udvidet og skolen havde fået en ny leder. Til løsningen af de vanskeligheder med fag- og timestfordelingen, der da opstod, gav han sit bidrag ved at afstå fra at stille krav, der ellers syntes ham berettigede. Jeg vidste, sagde han, at kollega X var meget hårdere ramt end jeg. Derfor ville jeg ikke gøre flere indvendinger.

Lektor Balslev havde megen sans for den skønhed, der ofte gemmer sig i dagliglivets små begivenheder. Det forekom derfor ganske naturligt, at han interesserede sig for Ludvig Feilberg og hans elever, som han benyttede som en vejledning til selvarbejde. Målet var at se det flygtige smil og høre det uvilkårlige tonefald for umiddelbart liv, de virkelig er.

Det er mit indtryk, at han nåede langt i dette arbejde.

Lektor Balslev havde både evne og trang til selskabeligt samvær, og den evne udnyttede han ofte til gavn for sine kolleger.

Når inspicienten i faget kom på besøg eller en censor kom for at deltage i eksamen, inviterede han gerne både den fremmede gæst og sine fagkolleger til samvær i sit hjem. Det var en smuk gestus, der tillige havde stor, praktisk værdi: lektor Balslev byggede på den måde bro mellem mennesker, der oftest slet ikke kendte hinanden, og skabte forudsætninger for samarbejde, hvor det uden hans mellemkomst i hvert fald ville have haft vanskeligere ved at komme i stand. Afstanden dengang mellem på den ene side inspicient og censor og på den anden lærer og eksaminator var i kraft af de gældende ordninger stor og lod sig ikke sådan uden videre tilbagelægge.

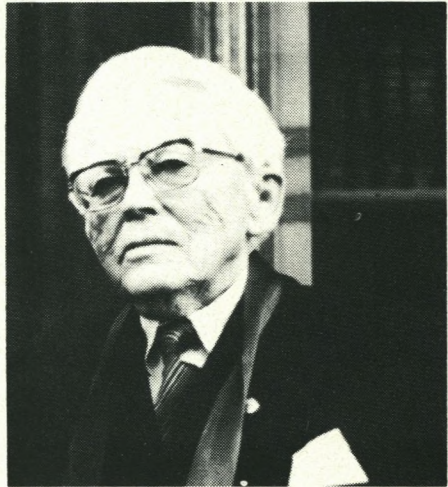
Lektor Balslevs død kom pludseligt. Vi vidste alle, at han var træt, Han havde jo også mange operationer bag sig. Alligevel virkede hans død som et slag.

For os, der var hans fagkolleger, er det for lidt at sige, at han vil blive husket længe og savnet meget.

Ved sin fine menneskelighed og sin kla-

re holdning blev han til samvittighed i os, og vi vil vedblive at mærke indflydelsen fra ham og føle os taknemmelige for den, så længe vi lever.

Jan Nielsen, lektor.

Hermod Lannung – still going strong

91 år gammel og stadig sin ungdoms idealer tro kæmper Lannung for verdensfreden og står nu i spidsen for en verdensfredskongres, der skal holdes i København i oktober i forbindelse med FN's internationale fredssår. Det er ikke alle, der er enige med ham, men han understreger, at fredskongressen skal være afbalanceret uden slagside hverken til vest eller øst for at være værdifuld og gavnlige. Lannung har en meget bred og solid international baggrund for sit virke, således har han boet 5 år i Sovjetunionen og lige så længe i USA, det sidste sted som en af de danske repræsentanter i FN. Han tror på, at det kan nytte at arbejde for verdensfreden for at undgå en truende atomkrig. Alle partier i folketinget har været med til at indstille Hermod Lannung til Nobels fredspris på grund af hans arbejde for verdensfreden i 70 år.

Red.

»Sorø Amts Museum – dets rødder og spirer«

med rygtitlen: »Sorø Amts Museum 1916–86«.

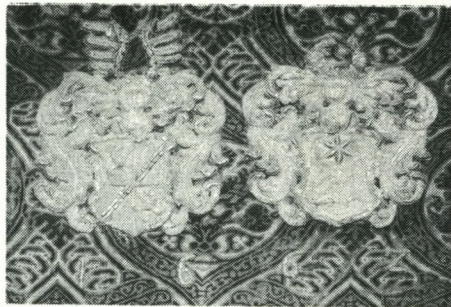
Rygtitlen skaber forventninger, som ikke fuldtud opfyldes, fordi afsnittet om Museets historie kun dækker perioden 1916–23. Resten må vente til 75 års jubilæet om fem år, når supplerende undersøgelser er foretaget i diverse arkiver. Det her foreliggende afsnit giver et godt billede af de mange vanskeligheder, der var forbundet med at få et historisk museum oprettet i Sorø, og en række kendte Sorøborgeres indsats omtales. Det er kun naturligt, at en række af disse også havde tilknytning til Sorø Akademi – L. F. la Cour, lektor Henrik Ussing, graver Larsen og arkitekt Lautrup-Larsen.

Derefter følger en bygningshistorisk redegørelse for Christian IV's gamle kro, som ved en storstilet gave fra en privat fond er blevet Sorø Museumsforenings ejendom, og der fulgte desuden midler med til restaurering af ejendommens tage. Redegørelsen er udarbejdet af arkitekt Lundquist i Hillerød. De næste artikler handler om Trøldens Sten og Jættens Stue, et stenkastsagn fra Bromme, en træ-tøndebrønd fra Søndergade og et kridt-pibefund fra Slagelse.

»Et hofmesterligt tekstil«

Den artikel, der nok har størst interesse for Soranerbladets læsere, er: »*Et hofmesterligt tekstil*,« der handler om et alterbordsforhæng fra Sorø kirke fra ca. 1655, der uvist hvorledes er havnet på loftet over lærerlejligheden i Chr. IV's Kro og i 1985 sammen med andet ragelse derfra blev kørt på lossepladsen, men lykkeligt reddet i yderste øjeblik af en ung pige, Nita Sander Rasmussen, fra Sorø kommunes beskæftigelsesværksted.

Ved indgående undersøgelser har det vist sig at være det første antependium til Sorø kirkes alter, der blev flyttet til sin nuværende plads i 1654, og derefter på hofmesteren Jørgen Rosenkrantz' og hans

hustru Christence Juels foranledning blev forsynet med et forhæng af rødt silkefløj med begge adelige våben og initialer broderet på.

Men det var ikke ny materialer, stoffets alder kan med en vis sandsynlighed dateres til tiden kort før år 1600. Som nævnt er stoffet rødt silkefløj med et granatæblemønster, og det måler 97 cm i højden og 367 cm i bredden.

Nu er det opgaven at skaffe penge til rensning og restaurering af antependiet, som er laset og stærkt medtaget af nedfaldende kalkmørtel og fugleklatte efter opholdet på loftet.

Hvor skal det udstilles?

Der skal også findes et passende sted til ophængning, og her kunne man vel pege på nordre korsarm i Sorø kirke under Jørgen Rosenkrantz' epitafium, der i 1984 fik en værdig ophængning på vestvæggen. Epitafiet og antependiet passer godt sammen som vidnesbyrd om en gammel soraners indsats for at smykke Sorø kirke. Her vil det også blive set af de mange, der hvert år besøger kirken.

Den nydelige bog slutter med forskellige overvejelser med hensyn til Museets opgaver nu og frem i tiden med hensyn til kulturformidling. Bogen er udgivet af Sorø Amts Museum, Storgade 17, Sorø. Den er redigeret af museumsinspektør Helge Torm og trykt hos Carsten Flink & Co. Sorø. Prisen er 70 kr., og bogen sælges på Museet.

Red.

Danske i Siam 1858–1942

ved A. Kann Rasmussen (S 1922), udgivet af Dansk Historisk Håndbogsforlag, 1986.

Et imponerende arbejde er afsluttet af Soransk Samfunds tidligere formand og hovedredaktør af Soranerbiografierne 1822–1960, og resultatet foreligger i den ovennævnte bog på knapt 400 sider med biografiske oplysninger om danske, der har gjort en indsats i Siam, nu Thailand, gennem knapt 100 år. AKR har selv været direktør for Christiani & Nielsen i Bangkok 1933–46 og senere direktør for Christiani & Nielsen, København, og sluttede som adm. direktør for Falkonercentret i København 1967–71.

Værket indledes med koncentrerede oplysninger om Thailands geografi, klima, plantevækst og dyreliv, historie og meget mere og derefter oplysninger om en række virkeområder, hvor bl.a. danske har øvet en indsats, og en omtale af danske virksomheder i Siam.

Hovedafsnittet er naturligvis korte biografier af samtlige danske, der har arbejdet i Siam i de knapt 100 år, ordnet efter deres første ankomst til landet. Desuden er der alfabetisk ordnede lister over samtlige navne og liste over hustruers familienavne med henvisninger. Det er et meget stort og tidsrøvende arbejde, der her er gennemført med AKR's legendariske flid og nøjagtighed.

Værket afsluttes af et bilag med særskilt paginering i form af beretninger og breve om dagligt liv i Siam og jagtudflugter, der genopliver en svunden tid på en frisk og interessant måde.

Og selvfølgelig er soranere repræsenteret i bogen. Se selv under 1884, 1885, 1896, 1898. 1909, 1910, 1911, 1919, 1932, 1936, 1940 og 1941.

Velux Fonden af 1981 har ydet produktionsstøtte til udgivelsen. *Red.*

Runde fødselsdage okt. 1986

1. Lektor Grete Bundgaard (f. 16, s 34), Saralystvej 17, 8270 Højbjerg.

2. Forretningsfører Gunnar Marqvard (f. 01, S 19), Teglværksgade 5,1., tv., 4800 Nykøbing F.
4. Stadsingeniør Poul Guttessen (f. 11, S 31), J. C. Svabosgøta, 3800 Tórshavn.
15. Dir. Jørgen Behrent (f. 26, R 44), Hadsundvej 15, 2610 Rødovre.
15. Eksp.sekr. Olaf Bruhns (f. 26, S 45), Ågerupvej 18, 4390 Vipperød.
15. Ing. Jørgen Lotz (f. 36, R 53), 21 Amoreno Drive, Orewa, New Zealand.
15. Bendt Nielsen (f. 36, '50), opholdssted ukendt.
17. Adv. Søren Lundsteen (f. 36, S 55), Fiskebakken 2, 2820 Gentofte.
20. Fuldmægtig Preben Gross (f. 26, S 46), Skodsborgvej 236, 2850 Nærum.
22. Adm. chef Erik Bent Jensen (f. 26, S 45), Hvidtjørnen 1, 2791 Dragør.
22. Salgschef Derrick Ulf-Hansen (f. 26, R 43), Edenhurst, Gleberoad, Chalfont St. Peters, Bucks., England.
23. Afd. chef Dines Leander Friis (f. 16, '30), Engvej 3, Bloustrød pr. 3450 Allerød.
24. Karen Margrethe Andreasen (f. 11, S 29), Bolbrovænge 15, 2960 Rungsted K.
24. Carlos Jakhelln (f. 11, '26), Apartado 31, Alfaz del Pi, Alicante, Spanien.
24. Læge Chr. Gerhard Lind (f. 01, S 19), Stendyssevej 9, 2900 Hellerup.
24. Dir. Lasse Peitersen (f. 36, R 54), Laurids Bings Allé 7, 2000 Frederiksberg.
26. Salgschef Vald. Aage Jacobsen (f. 01, S 20), 5 Fireside Drive, Barrington, Rhode Island 02806, USA.
27. Dr. Chris Detlefsen (f. 11, S 31), 1107 29th Street, Rockford, Ill. 61108, USA.
27. Bogh. Ole Bengt Jørgensen (f. 26, S 40), SKA Konsul Jensens Gade 13, 8700 Horsens.

SKA: Sidste kendte adresse – oplysninger modtages gerne!

Ægte Fadøl er lidt mere...

Den ægte Fadøl
Fisketappet direkte
fra Faxe's fadøl-arkiv

FAXE FAD

ET STORT
TIL LYKKE
FRA OS I
FAXE...

Leverandør til det danske folk

FAXE
ØBRYGGERI

Frokosten den 3. juli

Formanden *Ib Juul* rettede en særlig velkomst til gæsterne langvejs fra: Henry Krog-Meyer, London, og Per Brandt, New Zealand, og han bemærkede indledningsvis, at det jo ingenlunde er usædvanligt, at et eller andet medlem af den kendte soraner-slægt *Krog-Meyer* er til stede ved frokosterne. Protokollen nævner *Herluf* som en hyppig gæst, der ved sin fyndige forsansg forudm frelste mangan: »Jeg veed ...« fra fælt forlis. Alle véd, at Herluf ikke på mindste måde lader sig afficere af sin ærværdige alder: Den 13. december i år fylder han såmænd 93! Men alligevel var det bemærkelsesværdigt, ja, formanden kaldte det med rette et *særsyn*, at Herlufs storebror (!) *Henry*, der den 31. oktober fylder 94, var kommet hid fra London for med egne øjne og øren at få bekræftet det gny, der står i det engelske om de soranske torsdagsfrokoster. At *Henning* fra den selv samme berømte slægt også var til stede (han er den rene årssunge på kun 41 somre!) bidrog til, at det samlede antal Krog-Meyer-år på én og samme frokost sneg sig op på 228, hvilket turde være soransk rekord!

Trods varmen klang vor kendingsmelodi med imponerende styrke – formandens djærve forsansg bidrog til, at også teksten tonede krystalklart. Fjorten var mødt frem:

Nestor udi årgang, men ej i alder: Herluf Krog-Meyer 1909, Henry Krog-Meyer 1911, Laurids Schrøder 1925, Dan Fink 1927, Jørgen Tholl 1933, Paul Rantzau 1937, Finn Harlang og Henning Krog-Meyer 1945, Peer Brandt 1946, Ib Juul 1947, Thyge Winther-Jensen 1954, Poul Andersen 1960, Per Salling 1973 og benjamin Lars Dalgaard fra 1978.

Samtalen gik livligt, og da en soransk engel gik gennem lokalet, fandt Herluf det belejligt at spørge: »Har I fået nok af fodbold?« Svarene blev mangelunde. Thyge mente, at Frankrig/Brazil var den bedste kamp, og Schrøder fik adskilliges bifald, da han udtrykte sin væmmelse over de moderne fodboldspilleres utilbørlige og

sportslige sejr- og blomstrings- »omklamring« efter scoring: »Fodbold har udviklet sig til massehysteriske nationalopgør«, sukkede Schrøder, »en art sportskrig, næ, se til *cricket*, det er ædel sport!«. Denne sidste konstatering var vi alle enige om, men i øvrigt også om, at fodbold også kunne spilles ædelt som for eksempel i Sorø, hvor den første fodbold i Danmark blev sparket!

Af øvrigt bemærkelsesværdigt frokoststof kan meddeles, at næstformanden og administratoren brugte megen tid på udveksling af opskrifter på hjemmebagt rugbrød, mens andre diskuterede rejsemål) »London er ødelagt!« konstaterede Henry Krog-Meyer, mens Finn Harlang anbefalede at tage New York i småbidder: »Efter 8 dage er man helt ødelagt! Rejsen til Sorø blev ikke forbigået, idet Herluf greb ordet: »Med formandens tilladelse – den har jeg stiltiende – vil jeg tillade mig at påpege, at det er på tide, at vi fra den billige langside retter en tak til de implicerede i monument-sagen. Nu står den smukke stele i Fratergården, synlig for alle, og vi kommer ikke uden om, at det er *Dan Fink*, der har æren for monumentets udformning! Vi vil kortelig rette en tak til dig, Dan – Well done!«

Dan, der som tak for sin kunstneriske indsats er blevet udnævnt til æresmedlem af Soransk Samfund, indrømmede åbent og ærligt, at de seneste år havde været en forbandelse for – hans kone! »Aage Kann Rasmussen og jeg«, sagde Dan, »talte allerede i 1974 om monumentet. Der skulle være tid nok. Men det viste sig, at 12 år ikke var rigeligt! Billedhuggeren, der skulle støbe reliefferne efter mine tegninger, blev et »problem«. Han holdt mig på pinebænken til det sidste!«

Juul: »Du var da klippefast til det sidste?« Dan: »Jeg er uddannet billedskærer, i yderste tilfælde ville jeg selv ha' grebet ind ...!«

– Efter denne oplysning syntes det ganske naturligt, at én spurgte, om der mon rullede nedarvet kunstnerisk blod i hans årer. »Blandt mine forfædre«, svarede

Dan beskedent, »er der en ølbrygger og en brændevinsbrænder«. En stemme fra salen: »Du har måske arvet lidt fra dem begge?« ... Harlang følte instinktivt, at nu var tiden inde til at skifte emne.

Han havde fra postal kilde fået at vide, at *Tersløsegaard* nu var flyttet til Faaborg! En protest til postvæsenet bevirkede, at adressen ændredes til Søndergade 29 i Sorø! »Bortset fra den fremragende bedrift at rive gården ned og flytte den til Faaborg for derefter at gentage proceduren og flytte den til Sorø«, konstaterede Harlang tørt, »så kræver det en forklaring! Og hvad siger Kann og Østergaard ikke til alt dette?« – Da vi nu var ved adresser her og der, syntes Salling det belejligt at spørge til udenlands-soranernes organisationer og deres arkiver: La Plata Soranerne? Australia Soranerne? Soraner-Samfund andre steder i udlandet? Vi blev hurtigt enige om, at Ranvig sikkert lå inde med oplysninger og, måske, arkivmateriale, men under alle omstændigheder er oplysninger om udenlands-soranere og deres eventuelle organisationer stede af stor betydning for det løbende registreringsarbejde.

Til slut bad Schröder os huske idrætsdagen i Sorø (*cricket!*) lørdag den 30. august: »Et nyt jubilæumsår er føjet til det kendte«, sagde Schröder, »det er i år 120 år siden, KB og Sorø kæmpede mod hinanden i cricket, det fejres den 30. august, hvor en del kampe spilles, kom til stede! Schröder beklagede, hvor vanskeligt det var at holde cricket'en i gang i Sorø. »Da jeg kom til Sorø«, fortalte han, »vidste jeg intet om denne herlige sport – forhåndskundskaber er altså ikke af betydning – men undervisningen dengang var så som så i sammenligning med vore dage. Hver gang jeg tabte en bold, fik jeg af gymnastiklæreren (skam få den der tænker ilde om ham!) ordre til at løbe en omgang om Akademiet ... dét lærte jeg ikke at spille cricket af!« – Den 6. september er reserveret de øvrige sportsgrene. Harlang meddelte, at selvom Det kongelige Teater var stort, så var det nu på tide at melde sig

til den enestående forestilling den 3. oktober i anledning af det soranske 400-års jubilæum. Formanden erindrede os om årsfesten den 19. oktober og opfordrede jubilarerne til at møde op. – Dagens bemærkning: Herluf på 93 til sin bror på 94: »Hvad agter du at gøre på din 100-års dag?« ...

Nachspielet udfoldede sig på »Ravelinen«, hvor Schröder, Tholl, Thyge, Salling og referenten ved stadsgravens bred med herlig udsigt til volden diskuterede Stemanns indflydelse på Mallings dispositioner. Herfra var der ikke langt til det stedse aktuelle spørgsmål: Hvorfor bliver dygtige administratorer ikke sjældent populære?

Paul Rantzau.

Frokosten den 7. august

Vi var 13 til bords, men alt gik godt takket være *Jan Stage*, der spændende og humorfuldt causerede om sine oplevelser som udenrigskorrespondent. Det var *ikke* kedeligt. En soraner-frokost i topklasse!

Næstformand Thyge Winther-Jensen bød velkommen og overbragte en hilsen fra vor savnede og ferierende formand. Thyge konstaterede med glæde det store fremmøde på denne herlige sommerferietorsdag og beroligede Stage, der fik lov til at slappe af indtil kaffen. Med høj og klar røst ledede Thyge dernæst fællessang og leveråb, der – sammen med varmen – befordrede en herlig tørst, som heldigvis nemt lod sig slukke. Følgende var mødt:

Vor gæst Jan Stage '56, nestor Laurids Schröder '25, Arne Stauning '29, Peter Waagstein '31, Jørgen Tholl '33, Thorbjørn Bennike '36, Paul Rantzau '37, Niels Saxtorph '40, Georg Lemke og Thyge Winther-Jensen '54, Andreas Christiani og Mogens Jacobsen '57, og den søde rosin udi pølse-enden Karin Rasmussen '71.

Stage indledte med at beskrive en udenlands-korrespondents arbejde som en blanding af information og underholdning, et arbejde der er ramt af jantelovens

paragraf 1: Du skal ikke tro, du er noget!
»Hvad det ender med i bladet, har man ingen indflydelse på«, sagde Stage, »der har været mange frustrationer, når man ser tilbage! Som et motto for udenlandsjournalistikken, og for al journalistik i øvrigt, kunne man sætte: Hør det der ikke bli'r sagt og se det, øjet ikke får øje på!

Stage ville koncentrere sit causeri om de to modpoler: det extreme *held* og *uheld*, situationer uden for al kontrol! Uheldet først: »Februar 1979, Teheran, Ib René fra Cairo, »Der Spiegel« udenrigs-korrespondent og jeg, der allerede havde været i Teheran en måneds tid, sad en aften på hotellet og kedede os. Ude på gaden råbte ophidsede »masser« død over Shahan, død over USA og død over de udenlandske journalister (!). Situationen var på alle måder faretruende: Bortset fra tab af lemmer og liv imødeså vi, at spiritusforbudet kom sejlende op mod os, følgelig måtte vi forlade Teheran, ja, Iran, hurtigst muligt! En chauffør hyredes, og allerede næste morgen startede vi ad Pakistan til. Vi lagde godt nok mærke til, at en masse benzin-tankbiler kørte den modsatte vej, ind mod byen! Hvem skulle dog bruge al den benzin? Vi tænkte ikke nærmere over det, men det kom vi til, da vi på et hotel 800 kilometer borte stak antennen ud ad vinduet og stillede ind på BBC, der meddelte, at netop den dag, hvor vi absenterede os af kedsomhed, havde verdenshistoriske begivenheder fundet sted: Klokkerne 9 blev paladset stormet, klokken 10 overgav garden sig grædende, og klokken 11 udråbtes Khomeiny, og ... vi var *ikke* på pletten! I et humor, der var lige så gudsforgående tomt som de ørkner, vi passerede, nåede vi frem til grænsen, hvorfra hverken vej eller fly førte videre, kun jernbanen ... Ingen af os blev fyret!

Men vi havde alle begået bommertent *ikke at forblive på stedet* – selvom vi kedede os! Journalistik er et absolut *nadir!*

Men nu til *Zenith*: Telefonen ringede en morgen klokken 9: »Indira Gandhi er

skudt, du skal afsted til New Delhi straks, billetten ligger i lufthavnen, pengene er der også, du har 45 minutter til afgang! – Selvfølgelig krævede man visum for at komme ind i landet med den amerikanske maskine: »Kun statsborgere fra Nepal skal ikke have visum!«, lød det opmuntrende, »Jamen jeg kender ambassadøren«, forsikrede jeg, og selvfølgelig måtte svaret lyde: »Kan De bevise det?« Det nyttede selvfølgelig ikke at spørge om grunden til, at jeg ikke kunne komme med. Jeg fik dog at vide, at det kunne komme til at koste 10.000 dollars, hvis jeg forsøgte ... »All right!« sagde jeg og lagde alt på et bræt, »jeg har pengene her og – en returbillet!« Svaret lød: »Hvis De vil ofre så meget, om nødvendigt, så tar vi Dem med!«

– I New Delhi stod en mand, Henning Melchior, med et splitflag i hånden: »Alle taxis er brændt ...!« Vi kom heldigvis hurtigt igennem til hotel Imperial. »Hvorfor er der ingen mennesker?«, spurgte jeg. »Det er et sikh-hotel«, lød svaret, »de brænder ikke alene taxierne, men også sikkerne! På hotellet befandt sig Poul Seistrup fra »Jyllands-Posten«, han stod i begreb med at telegrafere hjem: »Jeg fik – halvandet minut før dead-line – et kort referat igennem til bladet! ...!« – Stage påpegede til sidst, at nogle måske kunne mene, at det var en overvurderet *métier* at være udenrigs-korrespondent i dag, hvor vi jo bliver stopfodret med officielle informationer. »Ser man lidt nøjere efter«, sagde han, »så vil man tværtimod erfare det modsatte! Da stadig flere og flere regimer lukker både grænser og radiostationer, indfører censur og søger at stoppe frie informationer, ja, så er der i dag, mere end nogensinde før, brug for udenrigs-korrespondenten, der hører det, der ikke bliver sagt og ser det, øjet ikke får øje på!«

Thyge takkede for foredraget og understregede, at heldet nok var vigtigt, men at det så sandelig skulle gå hånd i hånd med dygtigheden! Stage kommenterede denne påstand ved at citere sin yndlings-filosof Napoleon, der før det afgørende slag ved

Waterloo havde fået forelagt oplysninger om en general, der efter sigende kunne klare enhver situation: »De siger, at han er dygtig«, bemærkede kejseren, »men er han også heldig?« –

Under Nachspielet fortsatte Stage. De, der var til stede, kan fortælle derom!

Paul Rantzaу.

40 års studenterjubilæum i Sorø den 22. juni 1984

Indsendt af øjenlæge *Anders Wille-Jørgensen* (43).

En skål for den drøm fra lyksaligheds vår, der stævned' os til drømmenes vugge!

Et leve de tanker fra »de rigeste år«, som intet i verden kunne slukke.

Vi var på en måde en underlig flok, men båndene, som bandtes, var dog

stærke nok.

Sorø blev vor mor,

nok mere, end vi tror,

Sorø blev det sted,

som skæbnen gav os med.

Tilfældigheds spil?

Nej, lidt mer' skal der til:

Thi Sorø går i huden og i blodet!

Vi leved' en tid med disciplin og system, med Fatter og med Thomsen og med

Slæv'ren,

med læsetid og sengetid og Fønix-fugls

emblem,

– en »salve« på »Guls« i angst og bævren.

Det hændte, at en tåre randt, og længsel

greb enhver,

han fandt dog trøst ved skyggefulde

bøgetræer.

Sorø var en straf!

Husk Mef! – og tænk på Baf!

Heus? – ej altid rar,

og Loppen?! – tit en nar!*)

Men årene går,

og tiden læger sår,

for alle havde Sorø med i blodet.

En verden forsvandt, mens vi passed' vor

dont,

– nu mødes vi fra alle verdens kanter.

Her fik vi et syn og en åben horisont, så hvad vi gav, vi fik igen med renter. Og er der lidt egent ved os »gamle« i dag, så skyldes det, vi fik et særligt hjertelag.

Sorø var os god,

og Sorø gav os mod,

meget fik vi lært,

så livet blev os kært.

Et leve vor skole – en skål for os selv!

men Sorø gik i huden og i blodet!

---

*) Forf. nærer ingen speciel animositet mod de nævnte lærere – de er taget med p.g.a. deres kuriøse øgenavne – og af hensyn til rim og fødder.

Soranske dødsfald

SØREN JENSEN (R 1951)

16. juli 1934 – 15. juni 1986

HANS HENRIK BAY (R 1921)

19. september 1905 – 6. august 1986

HANS ØSTERGAARD RASMUSSEN

(S 1924)

25. september 1906 – 30. juli 1986

GERDA JUUL-MORTENSEN

(Enke efter lektor M. J.-M. 1885–1962)

4. september 1892 – 28. juli 1986

Ordensdekoration

Direktør, konsul *Knud Thybo* (S 1962) er under 9. juli 1986 udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Soranerbiografier 1584 – 1960

4 bind indbundet 600 kr.

Send check til kassereren Finn Harlang.
Portofri tilsendelse.

1584 – 1737 175 kr.

1747 – 1800 75 kr.

1822 – 1900 200 kr.

1901 – 1960 150 kr.

1901 – 60 fås også i 10-års hefter á 25 kr.

Et skatkammer af oplysninger, et enestående værk.

Soranerslips med skolemærkat

Sort, mørkeblåt eller gråt. Pris 75 kr.

Blazermærkat med guldtrækkeri og alt
det dyre. Pris 90 kr.

Soranermærke til joggingtøj. Pris 5 kr.
Send check til

*adjunkt John Villadsen
Klosterporten
4180 Sorø.*

Sorøkrøniken bind 2

foreligger, om alt går vel, i november
1986.

Red.

Alumnernes musikanlæg er nedslidt

og det er svært at finde penge til at
forny det, idet et nyt anlæg koster
ca. 25.000 kr.

Sorø Akademis Kulturfond

v/ advokat Lars Langkjær (S 65)
Postgiro 5754240

modtager meget gerne bidrag også
til dette formål. Mærk kuponen
med: *Musikanlæg.*

NB! Gaver er fradragsberettigede
på selvangivelsen for 1986.

MEMO

Ingen frokosttaler i oktober.

November: Hans Mitens fortæller om
40 års fødselaren D. J. S.

Ingen taler i december, men bogauk-
tion.

*Soranerfrokosterne afholdes i restaurant
Prag på hjørnet af Prags Boulevard og
Amager Brogade første torsdag i hver må-
ned kl. 12 præcis. Juniormedlemmer får
halvdelen af plattens pris refunderet (excl.
drikkevarer).*

MEDELEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 90,- i 1986.
For medlemmer fra og med årgang 1979 samt for
medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 55,-.
Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kon-
tingentfri et år, når meddelelse herom gives til:

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon (01) 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10
Kontingent giro 3 27 13 07

OBS - Årgang 85 og 86 er kontingentfri

Postændring - Kontingent m.v.

SOR-data
Soransk Samfund
Dr. Tværgade 30
1302 København K.

OBS - BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Fær-
øerne, i Norge, Finland, Sverige og på Island frem-
sendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes
indbetale kontingent i check, trukket på en dansk
bank, da Samfundet ellers må betale **30,00 kr.** for
at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling
må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere
opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge
til opkrævning.

Adresseændringer for Skandinavien

meddeles til det lokale postkontor, der lader be-
sked gå videre til kassereren.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon (02) 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS
Alleen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75

H H SCHERFIG-JENSEN

FASANHAVEN 17
2820 GENTOFTE

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

LYNGE & SØN A/S

INTERNATIONALT ANTIKVARIAT

SILKEGADE 11 - DK
1103 KØBENHAVN K.
TELEFON (01) 15 53 35

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/s

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

SAAB

DACIA

Salg - Service

Aut. -forhandler
NIELS THIELE

Automobiler
STENLØSE
Tlf (02) 17 00 72